

Motion till riksdagen 2020/21:3262

av **Arman Teimouri m.fl. (L)**

En liberal närings- och företagarpolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att identifiera de hinder som finns för att driva företag i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom hela skolväsendet tillsammans med ideella aktörer väcka intresse för entreprenörskap och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att principen en regel in, en regel ut när det gäller lagstiftning som påverkar företagande bör prövas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en s.k. dörr in-funktion bör skapas för landets företag som innebär att information endast behöver lämnas en gång till myndigheterna och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn bör göras av regleringsbrev för förvaltningsmyndigheterna för att tydliggöra det ansvar som dessa har för att värna näringsklimatet i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att patenträttigheterna måste stärkas och om att se över regelverket för att bättre skydda dem som drabbas av patentintrång, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla systemet med personalliggare och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid lagstiftning som kan påverka företagens förutsättningar ska myndigheter ge Regelrådet tillfälle att yttra sig över konsekvensutredningen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att socialförsäkringssystemen som princip ska likställas mellan företagare och anställda och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansökan om arbetstillstånd ska gå snabbt och enkelt och att åtgärder för att korta handläggningstiderna måste vidtas och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera transporter för att säkerställa företagens konkurrenskraft och jobben och för att säkra tillväxt i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en startup-kommission med ett brett mandat att ta fram förslag för att riva hinder och underlätta för fler start-ups och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över skyddet för markägarens äganderätt i samband med prospektering och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska se över förutsättningarna för Kooperationen och det sociala företagandet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Redan innan coronakrisen hade Sverige relativt höga nivåer av arbetslöshet. Krisen gör nu att arbetslösheten ökar dramatiskt. Arbetslösa och antalet varsel har ökat mycket kraftigt. Detta är mycket allvarligt. Med närmare en miljon svenskar som är antingen korttidspermitterade eller arbetslösa krävs nu kraftfulla åtgärder som skapar jobb och tillväxt. Höga ambitioner med välfärden bygger på att människor arbetar och att våra företag växer. Förutom ökade skatteintäkter betyder växande företag nya livschanser för individer och minskat utanförskap.

I Sverige finns över en miljon företag och över 99 procent av dessa har färre än 50 anställda. Dessa små och medelstora företag svarar för 4 av 5 nya jobb. Rapporter visar att konjunkturen hos landets småföretag fortsätter att försvagas. Många småföretagare är mycket pessimistiska om det närmaste året.

För oss liberaler är företagandet både ett uttryck för individens möjlighet att förverkliga sina drömmar och en grundförutsättning för vårt gemensamma samhällsbygge. Det är genom företagens möjlighet att växa som jobb skapas. Fler jobb i växande företag betyder nya livschanser för individer, minskat utanförskap och i förlängningen ökade skatteintäkter, vilket i sin tur finansierar den gemensamma välfärden.

Småföretagen och deras anställda är den största skattebetalaren på kommunal nivå i Sverige och står för en tredjedel av intäkterna för Sveriges kommuner. Förståelsen för vår välfärdsgrund måste spridas bland offentliga aktörer i Sverige. Det måste göras i vardagen och i myndighetsutövningen. Med hänsyn genom hela det offentliga systemet från den lagstiftande till den verkställande och dömande makten. Politiska beslut inverkar på företagandets förutsättningar. Arbetet för att nå ett gott näringslivsklimat i en global konkurrens börjar i det lilla: i det kommunala beslutet och i det statliga verkets handläggning.

Förvaltningsmyndigheterna måste förstå att förutsättningen för vårt sociala skyddsnät, vår skola och omsorg står att finna i den entreprenör som varje dag går till arbetet, som möter de kollegor som personen har anställt och som tillsammans producerar det välstånd som gjort Sverige starkt. Utmaningen ligger i den negativa attityd gentemot företagande som fortfarande förekommer inom vissa myndigheter.

Globaliseringen leder till stora förändringar av Sverige. Det innebär en ökad ekonomisk tillväxt och ökar individens frihet. Samtidigt finns utmaningar med skillnader

mellan å ena sidan städer med en starkt växande privat tjänstesektor och å andra sidan områden med en hög sårbarhet och lokala utmaningar.

Liberalerna vill att hela Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara. Det är företagande och ekonomisk utveckling som är grunden för vårt välstånd. Därför måste människor och företag över hela landet ges möjligheter att växa och utvecklas.

I den politiska överenskommelsen mellan Liberalerna, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Centerpartiet, det s.k. januariavtalet, har de fyra partierna enats om flera förslag som innebär goda förutsättningar för att ge hela Sverige möjlighet att utvecklas och för att skapa ett bättre företagsklimat. Det handlar exempelvis om förbättrade kommunikationer, ett mer flexibelt strandskydd, förändringar i företagsbeskattningen, ett utvidgat rutavdrag, minskat krångel för företagare och digital infrastruktur i hela landet. Men mer måste göras. Sverige behöver fler liberala reformer som stärker vår konkurrenskraft och skapar förutsättning för fler företag att växa.

Frihandel och internationellt samarbete grundläggande för företagandet

Coronapandemin har medfört aldrig tidigare skådade svårigheter för vår tids globaliserade ekonomi. Därför blir de kommande åren viktiga för världshandeln. Ska världens länder sluta sig, eller stå starka tillsammans? Sverige har inte råd med det senare. Sverige är kanske det land i världen som tjänar mest på frihandel och EU:s inre marknad. Därför ska vi som en liten öppen ekonomi gå i bräschen för en omfattande handelsstrategi inom EU och Sverige ska göra allt som står i vår förmåga för att bidra till att återge Världshandelsorganisationen, WTO, som nu är förlamad av handelspolitiska motsättningar, dess tyngd och auktoritet.

Entreprenörskap ska löpa som en röd tråd genom hela utbildningssystemet

I dag är det inte lika självklart att starta eget som att ta anställning. Det handlar mycket om vilken erfarenhet individen har av företagande, men också om vilken kunskap individen har fått om företagande via skolan. En god väg till nyföretagande är utbildningar i entreprenörskap i skolan. Där får ungdomar förverkliga sina idéer och pröva sina vingar som entreprenörer tack vare stöd från ideella aktörer som Ung Företagsamhet. Ung Företagsamhet är en politiskt obunden, ideell utbildningsorganisation och är en del av den globala organisationen Junior Achievement. Sedan 1980 har de utbildat gymnasieelever i entreprenörskap genom utbildningen UF-företagande. Tack vare Ung Företagsamhet och dess lokala organisationer har över 450 000 svenskar haft möjlighet att testa att driva eget företag. Fler utbildningar och därmed fler unga svenskar borde få möjlighet att förverkliga sina idéer. Förutsättningarna för sådana samarbeten mellan skolväsendet och ideella aktörer ska vara goda och bör utvecklas.

Det ska vara lätt att göra rätt som företagare

Varje år fyller företagen i ca 96 miljoner blanketter som 90 svenska myndigheter begär. Enligt Tillväxtverket uppgick kostnaderna för svenska företag, bara för att administrera

det statliga regelverket, till ca 90 miljarder kr. Regelbördan för framför allt de små och medelstora företagen behöver minska. Samtidigt behöver nya regler införas i ett samhälle som ständigt förändras. Riksdagen har riktat ett flertal tillkännagivanden till regeringen om olika regelförenklingar.

Liberalerna anser att det ska vara enkelt att driva företag. Vi vill göra det enklare för alla att starta och driva ett eget företag. För att förhindra en ökad regelbörda och ökade administrativa kostnader anser vi därför att man bör pröva principen en regel in, en regel ut när det gäller lagstiftning som påverkar företagande. Principen innebär att för varje ny betungande administrativ börda som införs måste en motsvarande börda tas bort, och det syftar till att garantera att den samlade regelbördan för den som berörs av en ny regel i vart fall inte ökar.

Alltför tröga och byråkratiska tillståndprocesser hos myndigheterna hindrar och försvårar företagens utveckling och expansion av den egna verksamheten inom företaget. Liberalerna vill se stora generella förändringar av tillståndsgivningen och införa enklare regler för att snabba på processerna. Myndigheternas uppgift måste vara att företagarna inte ska behöva vänta på besked p g a alltför långsam handläggning.

I dag tvingas företag vända sig till många olika nationella myndigheter i sitt företagande. Uppgiftslämnande sker till SCB, Skatteverket och Bolagsverket. Uppgifter om företagets ledning lämnas till Bolagsverket och Skatteverket. Tillsyn sker av länsstyrelserna och av olika specialistmyndigheter. Att föra samtal med var och en av dessa är en orimlig regelbörda för näringsidkaren. I stället bör en s.k. en-dörr-in-funktion skapas för landets företag.

Fler främjandeuppdrag till statliga myndigheter för att gynna företagandet behöver formuleras. Myndigheternas uppgifter ska inte enbart vara att kontrollera och stoppa felaktigheter utan att hjälpa människor och företag att göra rätt. En översyn bör göras av regleringsbrevens för förvaltningsmyndigheterna för att tydliggöra det ansvar som dessa har för att värna näringsklimatet i Sverige. Innan en myndighet beslutar om föreskrifter eller allmänna råd ska myndigheten göra en konsekvensutredning för att analysera förslagens följder och kostnadsmässiga effekter för företagen. När det gäller föreskrifter som kan påverka företags förutsättningar ska myndigheten dessutom ge Regelrådet tillfälle att yttra sig över konsekvensutredningen.

Liberalerna vill vid sidan av Regelrådet inrätta ett implementeringsråd som ska verka i nära samarbete med Regelrådet för att dessa två verksamheter ska vara harmoniserade. Ett implementeringsråd ska granska hur lagar och regler implementeras och hur de påverkar svensk konkurrenskraft. Rådet ska driva förenklingsarbete på nationell nivå och på EU-nivå på samma sätt som det implementeringsråd som finns i Danmark verkar.

Arbetet med modern lagstiftning och utvecklingen av nya lösningar måste snabbare anpassas för att omfatta, inte motarbeta, den framväxande delningsekonomin och småföretagandet.

Ett tydligt sådant exempel är lagen om att bedriva hotell- och pensionatsrörelse. I dag räcker det inte att uppfylla de sedvanliga kraven om att man har rätt att driva företag eller öppna ett hotell eller ett pensionat. Det krävs också en extra lämplighetsprövning där man prövas hos polisen om man är lämplig att driva hotell, och lagen föreskriver dessutom att polisen ska godkänna en namngiven föreståndare och dennes ersättare som ansvarar för verksamheten i tillståndshavarens ställe samt inspektera byggnadens beskaftighet. Ett annat liknande exempel är det s k danstillståndet som kräver att polisen ska pröva tillstånd för anordnandet av danstillställningar.

Patentskyddet i Sverige är för svagt

Sverige blev nyligen åter utsett till ett av de ledande innovationsländerna i världen. Denna innovationskraft hos svenska företag, forskare och uppfinnare har lagt grunden för vårt välstånd. I dag är detta hotat av ett i praktiken svagt svenskt patentskydd för relativt små innovatörer. Sverige har halkat efter länder som Frankrike, Nederländerna och Tyskland när det gäller att möjliggöra patenträttegångar för att praktiskt kunna skydda sina rättigheter.

Patent är en förutsättning för innovation och har genom historien säkerställt att forskare och ingenjörer har varit beredda att investera tid och pengar i projekt, eftersom det garanterar att deras idéer inte blir stulna omgående. Immaterialrättsliga tillgångar utgör numera ofta en lejonpart av värdet i nya innovativa företag, och därför kan effekten av ett otillräckligt skydd vara att svensk innovation tvingas flytta utomlands.

För ofta kapitalsvaga nystartade svenska företag eller enskilda forskare är det viktigt att det finns ett regelverk som bättre skyddar dem vid patentintrång. Vi behöver se över reglerna så att processkostnaden för patenttvister hålls nere, eller begränsas för mindre företag. Dessutom behöver det övervägas hur åklagare i större omfattning kan väcka åtal för patentintrång.

Reformera systemet med personalliggare

En personalliggare är en förteckning över vilka som är verksamma på byggarbetsplatser eller i verksamhetslokaler i ett antal branscher i Sverige. Arbetsgivaren är ansvarig för att den upprättas, uppdateras dagligen och är lättillgänglig om Skatteverket vill göra ett arbetsplatsbesök och granska liggaren.

Kravet på personalliggare inrättades för att motverka fusk med anställningar, men har i och med sin nuvarande utformning också medfört onödigt krångel och bör förenklas, t.ex. genom ökad digitalisering och enklare rapporteringsrutiner. Personalliggarna leder till att många företagare ständigt oroar sig för att göra små misstag, vilket tar onödig tid i anspråk och försvårar företagens möjlighet att utveckla sin verksamhet. Utformningen av systemet med personalliggare bör därför ses över för att förenkla administrationen med bevarande av systemets syfte.

Kapital och finansiering för företagen

För företagen är ett av de främsta hindren för expansion och nyanställning svårigheten att få finansiering. Över hälften av alla Sveriges småföretagare anser att det är ganska eller mycket svårt att få extern finansiering till löpande verksamhet och investeringar. Ett fungerande finansieringssystem för små och medelstora företag som står inför en expansion skapar både jobb, tillväxt och ökade intäkter till vår gemensamma välfärd.

Privat kapital är helt avgörande för att kunna starta, driva och utveckla ett företag. I vissa fall kan statligt riskkapital behövas för att komplettera det privata kapitalet. Liberalerna anser att det görs bra med en så kallad fond-i-fond-lösning, där statligt riskkapital från början samverkar med privata fonder för att nå mindre och växande företag. Det är särskilt viktigt att stötta företag med stor tillväxtpotential i ett tidigt skede. Statligt riskkapital måste vara tillgängligt i hela landet så att alla företag i landet ges goda förutsättningar. Liberalernas förslag om behovet av ett fungerande statligt riskkapital i hela landet redovisas i vår regionalpolitiska motion.

En ökad trygghet för företagaren

Välfärdssystemet kan inte baseras på att man delar in medborgarna i ett A- och ett B-lag, där löntagare erbjuds bättre skydd än den som väljer att skapa ett välfärds-skapande företag. De olikheter som finns i samhället har framhävts inte minst under coronakrisen. Om vi vill att fler människor ska känna det som ett tryggt, givet och utvecklande steg att gå från anställning till eget företag måste reglerna anpassas efter förutsättningarna för de som skapar välfärdens resurser.

I den parlamentariska socialförsäkringsutredningen Mer trygghet och bättre försäkring (SOU 2015:21) framhålls brister i socialförsäkringssystemet för företagare. Speciellt när det gäller de så kallade kombinatörerna: företagare som förenar kortare anställningar med sin egen näringsverksamhet. Kombinatörerna är många och ökar stadigt i antal. Dagens arbetsmarknad kräver tydliga och generella regler som värnar samtliga medborgare. Systemen för sjukpenning, arbetslöshetsförsäkring, föräldrapenning och friskvård måste i större utsträckning likställas mellan företagare och anställda.

För den som driver ett företag är det svårt och dyrt att vara sjuk. Risk för minskad omsättning, en tung regelbörda och en bristande möjlighet till ekonomisk ersättning straffar den som har tagit steget till eget företag. Ofta drabbas företagaren dubbelt när denne tvingas betala både sjuklön för den sjuka personalen och jobba i kapp det arbete som måste göras. Kanske när man själv är sjuk. Enligt organisationer som Företagarna går många företagare till jobbet även om de borde vara hemma och kureras. Systemet med sjukpenninggrundande inkomst (SGI) är i dag utformat för sjuka arbetstagare på arbetsmarknaden. Inte för de fall då arbetsgivaren eller företagaren själv blir sjuk. Reglerna samlas i socialförsäkringsbalken (2010:110) och leder i många fall värderingsmässigt fel.

För att ytterligare försvåra systemet har systemet för sjukförsäkringen olika regler för den som har en enskild firma och den som driver aktiebolag och är anställd av det egna bolaget. Egenföretagaren kan välja en karenstid på 1, 3 eller 30 dagar innan personen kan vända sig till Försäkringskassan för sjukersättning, medan den som driver sitt företag som aktiebolag betalar sjuklön åt sig själv de första 14 dagarna (förutom den första karensdagen). Här behövs en ökad förståelse för näringsidkarens förutsättningar, speciellt när det gäller äldre företagare.

Hitta rätt kompetens

Kompetensförsörjning har det talats om alltsedan 1950-talet, kanske mer nu är någonsin i vår globaliserade och föränderliga värld. Kunskap och kompetens är ett av Sveriges främsta konkurrensmedel. Näringslivet behöver rätt kompetens för att vara konkurrenskraftigt. Oavsett bransch och oavsett var i Sverige företaget är verksamt utbrister företagen samstämmigt att de har svårt att hitta kompetent personal.

Den växande arbetskraftsbristen i Sverige och företagens allt större problem med kompetensförsörjning riskerar att få stora konsekvenser för Sveriges tillväxt och välbefinnande. Om utbildad arbetskraft inte finns tillgänglig riskerar företag att tvingas att förlägga sin verksamhet till andra länder.

För att säkra kompetensförsörjningen på lång sikt krävs utbildning med vuxenutbildning, högskolor och universitet av hög kvalitet. Yrkeshögskolan har här en viktig uppgift

att fylla då den är en effektiv utbildning som är kopplad till behovet på den regionala arbetsmarknaden.

Sverige ska vara ett attraktivt land som människor med viktig kompetens vill flytta till. Arbetskraftsinvandring handlar om Sveriges tillväxt och konkurrenskraft. Det har blivit tydligt att regelverket måste förbättras då de så kallade kompetensutvisningarna fortsätter. Att ansöka om arbetstillstånd ska gå snabbt och enkelt, och handläggningstiderna måste kortas.

Tillsätt en startup-kommission

Sverige ligger långt framme inom digitalisering och har varit grogrund för flera av världens mest framgångsrika företag inom teknik- och internetområdet. Det finns alla möjligheter för vårt land att vara en miljö i världsklass som lockar unga, snabbväxande företag, så kallade startup-företag, att etablera sig här. Det skapar tillväxt och jobb, och driver på en teknikutveckling som ger många positiva sidoeffekter på samhället.

Vi vill därför tillsätta en startup-kommission, med förankring i näringsliv och samhälle, med ett brett mandat att ta fram förslag för att riva hinder och underlätta för fler start-ups. Vårt skattesystem, men även våra socialförsäkringar, måste fungera bättre för företagare och entreprenörer. Målet ska vara att dels bidra till att svenska entreprenörer bildar sina startup-företag här, dels locka fler entreprenörer från andra länder att etablera sin verksamhet i vårt land.

Det behövs ett tydligt och långsiktigt myndighetsuppdrag att stimulera internationella startup-miljöer i Sverige. Utländska entreprenörer och företag ska få det enklare att etablera sig i Sverige genom minskad byråkrati och färre olika myndigheter att vända sig till. Skattevillkoren för startup- och teknologibolag behöver bli mer attraktiva.

Väl utbyggd infrastruktur för ett konkurrenskraftigt Sverige

För att företagen i Sverige ska kunna växa behövs en god infrastruktur. Strategiskt viktig infrastruktur måste prioriteras och utvecklas för att hänga med både invånarnas och näringslivets behov. Fungerande kommunikationer är viktiga för jobb och hållbar tillväxt i hela landet. Därför krävs fortsatta investeringar i järnväg, väg och annan infrastruktur. Det finns inget land inom EU som har så långt mellan landsändarna som Sverige. Det gör oss beroende av väl fungerande flygtrafik och flygplatser i hela landet, inte minst i Stockholmsregionen där Arlanda och Bromma för närvarande utgör de två viktigaste naven i flygtrafiken för såväl privatresenärer som affärsresenärer i hela landet. Effektiva och väl fungerande transporter är centralt för att företag ska kunna leverera varor till kunder och leverantörer. Liberalernas förslag om en väl utbyggd och klimatsmart infrastruktur inklusive en väl fungerande digital uppkoppling återfinns i vår infrastrukturpolitiska motion.

I en tid av digitalisering är bredbandsuppkoppling centralt för att kunna ta del av de olika informationsflödena. Genom att möjligheterna för bredband i hela Sverige öppnas upp skapas nya möjligheter till både kommunikation och företagande. Sverige behöver bra mobila och digitala kommunikationer med god geografisk täckning som har en tillräcklig kapacitet när allt fler använder mobil och digital teknik.

Sverige ska därför ha en digital uppkoppling i världsklass. Bredband och annan digital uppkoppling är i dag en lika viktig del i infrastrukturen som el- och vägnäten. En

god utbyggnad är viktigt för såväl privatpersoner som företag och oerhört viktigt för regional tillväxt. Glesbygden måste få bättre it-kapacitet och statens huvudsakliga uppgift bör vara att skapa förutsättningar genom att undanröja hinder för utvecklingen, men även att stötta där lönsamheten i utbyggnad är bristfällig.

Det är också fortsatt viktigt med god tillgång till posttjänster och digital infrastruktur för att människor ska kunna bo och verka i hela landet. Även om företag är internet-baserade kommer de inte ifrån att de måste använda posttjänster för att leverera och frakta varor. Det är därför viktigt för företagen och enskilda att det finns väl fungerande posttjänster i Sverige.

Gröna näringar för ett hållbart Sverige

Jordbruket ger jobb, mat och biologisk mångfald. Fler människor i världen får bra mat med hjälp av marknadskrafter, frihandel och hållbar produktion. I Sverige vill vi att hela landets utvecklingskraft tas till vara. Jordbruksföretag är viktiga för en levande landsbygd, för arbetstillfällen, för den biologiska mångfalden och för att vi ska ha bra mat på bordet.

Som liberaler tror vi på marknaden i stället för på stöd och subventioner. Genom frihandel och hållbar produktion får fler i världen tillgång till bra mat. Forskning och utveckling driver på. Bioteknik (GMO) kan bidra till bättre skördar och näringsinnehåll. För att förbättra för svenskt jordbruk vill vi sänka skatten på jobb och företagande.

Den svenska livsmedelsproduktionen skulle med en mer företagsvänlig politik ha goda förutsättningar att utvecklas där det svenska jordbrukets fördelar bättre tas till vara. Sverige har EU:s bästa djurskydd, låg användning av antibiotika, stor miljöhänsyn och ett smittskydd i världsklass. Livsmedelsförädlingen är en sektor med stor geografisk spridning, vilket gör att branschen kan bidra till att skapa arbetstillfällen i hela landet.

Den matbaserade turismen är också en viktig sektor som kan ge ökade möjligheter till fler jobb och stärka Sveriges position som matnation.

Värna äganderätten

Liberalerna värnar äganderätten. Miljö- och naturvårdsinsatser ska genomföras i god dialog med markägare som har förvaltat och skött sin skog och jord genom många generationer. Vi ser positivt på utveckling av LIS-områden för att öka attraktiviteten i bosättning på landsbygden, men dessutom behövs en grundläggande översyn av strandskyddsreglerna. Småskalig kraftproduktion ska ha tillstånd enligt miljöbalken, men det är orimligt att den prövas efter samma mall som storskalig produktion.

En gruvnäring som balanserar ägande, miljö och behovet av råvaror

I takt med teknikutvecklingen ökar behovet av metaller och mineraler för att kunna förse industrin med de råvaror som behövs för att tillverka elektroniska produkter. Idag har gruvföretag stora möjligheter att inleda prospektering som kan påverka miljön och inskränka på markägarnas äganderätt. Däremot är själva gruvdriften förknippad med omfattande miljöprövningar och tillstånd. Det kan finnas skäl att se över markägarens äganderätt i samband med prospektering. I den politiska överenskommelsen mellan

Liberalerna, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Centerpartiet, det s.k. januariavtalet, har de fyra partierna enats om att prospektering och nyexploatering av kol, olja och fossilgas förbjuds på motsvarande sätt som gjorts med uran, och regelverket för när utvinning av mineraler får ske från alunskiffer skärps.

En utredning har tillsatts som ska presentera sitt förslag i slutet av 2020 med målet att ha en ny lagstiftning på plats från 1 januari 2022. Utredningen är begränsad till utvinning av mineraler från alunskiffer, men utredningen kan ge vägledning för hur en lagstiftning kan utformas som kan användas för fler prospekteringsområden som också tar hänsyn till miljön och markägarens intresse.

Gynnsamma villkor för socialt, ideellt, kooperativt och ömsesidigt företagande

Kooperationen, med sina liberala rötter, har i minst 150 år bidragit till en positiv samhällsförändring och med en affärsmodell som bygger på demokratiska fundament gjort ekonomisk och social nytta såväl för sina medlemmar som för samhället. Utifrån en internationell jämförelse utgör Kooperationen en liten del av det svenska näringslivet där allmän okunskap om associationsformen, bristande förutsättningar samt avsaknaden av en samlad politik och nationella mål för den kooperativa sektorn lyfts fram som hinder.

Upphandlingsregler som missgynnar kooperativa och sociala företag, lagstiftning som begränsar den ömsesidiga bolagsformen till försäkringsbolag och avsaknaden av kreditgarantier och förlagslån, framförallt när det gäller nystart av kooperativa företag, försvårar utvecklingen samtidigt som Sverige ska utveckla den resurseffektiva, cirkulära och biobaserade ekonomin. När traditionella ekonomiska modeller i delningsekonomin andas omprövas kan den kooperativa affärsmodellen vara ett hållbart alternativ.

Den kooperativa företagsformen passar väl in när flera vill dela på arbete och ägandet för att styra och dela risker gemensamt. Den kan spela en viktig roll i näringslivets tillväxt. Det är därför angeläget att lägga fast långsiktigt bra förutsättningar för företagsutvecklingen.

Arman Teimouri (L)

Johan Pehrson (L)

Lina Nordquist (L)

Christer Nylander (L)

Allan Widman (L)

Maria Nilsson (L)

Gulan Avci (L)

Mats Persson (L)